

Op de zaak betrekking hebbende stukken

Colofon:

Deze notitie is geschreven door de Lavaco's Formeel Recht en afgestemd met FJZ. Deze notitie valt onder de verantwoordelijkheid van CD/VT.

1. Beroep

In een beroepsprocedure moet de inspecteur/de ontvanger op grond van artikel 8:42 Awb, naast een verweerschrift, de op de zaak betrekking hebbende stukken naar de rechtbank zenden.

In lid 1 van paragraaf 2.2.6 van het Besluit Beroep in Belastingzaken is opgenomen welke stukken in ieder geval behoren tot in te zenden stukken:

- a. een gespecificeerde opgave van de gegevens van de aangifte als deze is gedaan. Bij procedures over de erf- of schenkbelasting kan, als de aangifte zeer omvangrijk is, worden volstaan met een uittreksel uit de aangifte van de in geding zijnde onderdelen;
- b. een kopie van de belastingaanslag, althans het bestreden besluit of een gespecificeerde opgave van de daaraan ten grondslag liggende gegevens. Bij procedures tegen een grote hoeveelheid overeenkomstige belastingaanslagen kan worden volstaan met één voorbeeldaanslag;
- c. een afschrift van het bezwaar- of verzoekschrift;
- d. een afschrift van de uitspraak dan wel een afschrift van de kennisgeving waarin de beslissing op het bezwaar- of verzoekschrift wordt gemotiveerd (in de gevallen waarin dit van toepassing is);
- e. alle andere stukken die de inspecteur ter raadpleging ter beschikking staan of hebben gestaan of hem op enig moment ter beschikking komen en die van belang kunnen zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten (vgl. HR 4 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:672).

1.1 Wat is een op de zaak betrekking hebbend stuk?

In de rechtspraak is de vraag wat een op de zaak betrekking hebbend stuk is vaak aan de orde geweest. Hieruit blijkt het volgende over stukken die moeten worden overgelegd:

- 1) een bepaald stuk waarvan de belanghebbende voldoende gemotiveerd stelt dat het van enig belang kan zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten, moet je overleggen (zie ro 3.5.2 van het arrest van 25-4-2008, ECLI:NL:HR:2008:BA3823);
- 2) het is niet relevant of een stuk in het voordeel of nadeel werkt van een belanghebbende;
- 3) een stuk moet je ook overleggen indien belanghebbende zelf over het stuk beschikt;
- 4) stukken die de inspecteur of andere collega's die betrokken zijn geweest bij de besluitvorming ter beschikking staan of hebben gestaan, maar die niet zijn gebruikt ter onderbouwing van het bestreden besluit, moet je ook overleggen als die toch van belang kunnen zijn voor de beslechting van de (nog) bestaande geschilpunten;
- 5) interne stukken die in het kader van de behandeling van een zaak zijn opgesteld, moet je ook overleggen indien uit andere stukken of stellingen blijkt dat deze interne stukken ten grondslag hebben gelegen aan de besluitvorming; dit geldt ook indien in redelijkheid gesteld kan worden dat deze stukken van belang kunnen zijn voor de besluitvorming door de rechter.
- 6) stukken die pas in de loop van het beroep of het hoger beroep tot jouw beschikking zijn gekomen moet je overleggen (zie ook de procesreglementen op dit punt van rechtbanken en hoven);
- 7) een stuk moet je ook overleggen indien de rechter al op basis van ander bewijsmateriaal een beslissing over het geschilpunt kan nemen;
- 8) digitale gegevens uit de systemen moet je overleggen, voor zover zij van belang en raadpleegbaar zijn met het oog op de betreffende zaak. Dit moet gebeuren in de vorm van een afdruk of op een andere geschikte wijze. Een brief of ander document dat in een systeem is opgeslagen, moet je in zijn geheel overleggen;
- 9) als een besluit geheel of deels het resultaat is van een geautomatiseerd proces en belanghebbende wil de juistheid van de in dat proces gemaakte keuzes, gegevens en aannames controleren en eventueel betwisten, dan moet je deze keuzes, gegevens en aannames inzichtelijk en controleerbaar maken.

1.2 Geen op de zaak betrekking hebbende stukken

Er zijn ook stukken die je niet hoeft te overleggen. Daarbij is het volgende van belang:

- 1) stukken die niet ter beschikking hebben gestaan aan de inspecteur of andere collega's die betrokken zijn geweest bij de besluitvorming, hoeft je niet te overleggen, ook al ben je met het bestaan ervan bekend. Denk bijvoorbeeld aan stukken die ten grondslag liggen aan een proces-verbaal van de FIOD;
- 2) softwareprogramma's en andere elektronische systemen voor gegevensopslag, -bewerking, -verwerking of beheer hoeft je niet te overleggen;
- 3) indien onvoldoende duidelijk is welk stuk volgens belanghebbende ontbreekt, hoeft het stuk niet te worden overgelegd;
- 4) indien sprake is van misbruik van procesrecht hoeft je het dossier ook niet aan te vullen.

1.3 Geheimhouding

Het insturen van de op zaak betrekking hebbende stukken is niet in strijd met de geheimhoudingsplicht van artikel 67 AWR dan wel artikel 67 Invorderingswet. Het insturen van deze stukken is namelijk verplicht op grond van een wettelijke bepaling en is noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet.

Het is wel mogelijk om op grond van artikel 8:29 Awb bij de rechter aan te geven dat je stukken weigert te overleggen. Je kunt ook aangeven dat alleen de rechter kennis mag nemen van bepaalde stukken of passages. Dit wordt beperkte kennisneming genoemd. Om dit te kunnen doen moet sprake zijn van gewichtige redenen. De rechter beslist of de weigering of beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is.

Ook het verstrekken van gegevens en informatie aan collega's die betrokken zijn bij de bezwaar- en/of beroepsprocedure is niet in strijd met de geheimhoudingsplicht van artikel 67 AWR dan wel artikel 67 Invorderingswet. Het verstrekken van die gegevens en informatie is namelijk noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet.

1.4 WOO

Indien op grond van de WOO openbaarmaking verplicht zou zijn, dan kan er geen sprake zijn van geheimhouding. Omgekeerd geldt dit echter niet. Indien openbaarmaking op grond van de WOO niet verplicht is, brengt dat niet met zich mee dat per definitie sprake is van volledige of beperkte geheimhouding.

1.5 Belangenafweging

De rechter maakt bij de beoordeling over de volledige of beperkte geheimhouding een belangenafweging. Het uitgangspunt daarbij is dat partijen en de rechter moeten kunnen beschikken over alle op de zaak betrekking hebbende stukken, zodat sprake is van een eerlijk proces.

Voorbeelden van gewichtige redenen die door de belastingdienst kunnen worden aangevoerd zijn:

- 1) privacy van derden, waaronder angst voor represailles en bedrijfsgevoelige informatie;
- 2) privacy van individuele of groepen ambtenaren;
- 3) effectieve controle en controlestrategie;
- 4) ongehinderde opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- 5) juridische adviezen ten behoeve van het bepalen de procespositie.

Of een beroep op geheimhouding slaagt is zeer feitelijk van aard. Daarom zul je altijd goed moeten motiveren waarom je van mening bent dat er sprake is van gewichtige redenen én waarom die geheimhouding rechtvaardigen. Indien je een beroep op geheimhouding wilt doen overleg dan altijd (tijdig) met je procesdeskundige of een vta formeel recht!

1.6 Procedure

Als je de rechtbank of het gerechtshof wilt vragen om toepassing van artikel 8:29 Awb dan moet je onderstaande procedure volgen. Deze procedure is beschreven in het procesreglement bestuursrecht rechtbank en de procesregeling van de belastingkamers van de gerechtshoven.

- Voor de stukken waarop je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming doet kun je geen gebruik maken, via het CSB in Den Haag, van het webportaal.
- Deze stukken moet je op papier in de ongeschoonde versie in een gesloten, dichtgeplakte envelop doen. Linksboven op deze envelop vermeld je '8:29 Awb'.
- Deze gesloten envelop stop je samen met de geschoonde stukken in een tweede envelop en stuur je zelf per (aangetekende) post naar de rechtbank of het gerechtshof. Bij deze stukken stuur je de motivering waarom je beroep doet op geheimhouding of beperkte kennisneming.
- Op de geschoonde stukken dient per tekstdeel in de kantlijn te worden aangegeven waarom je je beroept op geheimhouding. De geschoonde en ongeschoonde versie moeten dezelfde bladspiegel hebben.
- Indien je ook voor (delen van) je motivering een beroep wilt doen op beperking van de kennisneming of geheimhouding, dan moet je dit in een apart stuk vermelden en dit stuk bijvoegen in de eerst gesloten, dichtgeplakte envelop. Daarnaast stuur je een versie van de motivering mee in de tweede envelop die wel aan de tegenpartij kan worden verstrekt.
- In de aanbiedingsbrief bij je verweerschrift vermeld je dat je de stukken waarvoor een beroep wordt gedaan op geheimhouding of beperkte kennisneming per post naar de rechtbank of het gerechtshof hebt verzonden.
- Je stuurt vervolgens het CSB in Den Haag op de gebruikelijke wijze je verweerschrift en beide versies van de stukken, de geschoonde en ongeschoonde. Geef daarbij aan dat je de stukken waarvoor je een beroep hebt gedaan op geheimhouding of beperkte kennisneming per post naar de rechtbank of het gerechtshof hebt gestuurd.
- Het CSB in Den Haag kan dan via het webportaal het verweerschrift en de overige stukken indienen bij de rechtbank of het gerechtshof en plaatsen in het digitale dossier in GBV. De stukken waarvoor je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming hebt gedaan kunnen zij vervolgens ook opslaan in het digitale dossier in GBV. Dit geldt voor de geschoonde en ongeschoonde versie.

Indien je een beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming wilt doen neem dan vooraf contact op met je procesdeskundige.

1.7 Beslissing

De rechter zal vervolgens oordelen of het beroep op geheimhouding of beperkte kennisneming gerechtvaardigd is. Indien de rechter oordeelt dat de weigering om het stuk te overleggen gerechtvaardigd is, vervalt de verplichting om het stuk te overleggen. Indien de rechter beslist dat de beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is, zal hij belanghebbende vragen of deze toestemming geeft dat alleen de rechter kennis neemt van het stuk. Als belanghebbende dit weigert dan wordt de zaak verwezen naar een andere kamer en zal zonder kennisneming van dit stuk uitspraak worden gedaan door de rechter.

Als de rechter oordeelt dat de geheimhouding of beperkte kennisneming niet gerechtvaardigd is dan krijg je de vraag wat je met het stuk wilt doen. Er zijn dan twee opties. Je kunt blijven weigeren om het stuk in te brengen of je kunt het stuk zonder geheimhouding in de procedure brengen. In deze situaties dien je ook altijd (eerst) in overleg te treden met je procesdeskundige of een vta formeel recht.

1.8 Partij voldoet niet aan verplichtingen

In artikel 8:31 Awb is opgenomen dat de rechter naar eigen inzicht consequenties kan verbinden aan, onder meer, het niet overleggen van de zaak betrekking hebbende stukken. Hierbij dient de rechter wel een afweging te maken tussen de verwijtbaarheid van het feit en het belang van de niet nagekomen verplichting. Dit artikel ziet niet op de verplichting om een verweerschrift in te sturen.

Er zijn veel uitspraken over artikel 8:31 Awb en deze zijn zeer feitelijk van aard. Er kunnen geen consequenties zijn, er kan een veroordeling volgen in de proceskosten en/of het griffierecht, stukken kunnen buiten beschouwing worden gelaten, het beroep kan gegrond worden verklaard. Ook de belanghebbende kan te maken krijgen met artikel 8:31 Awb. De rechter zal dan het beroep ongegrond verklaren.

2. Bezwaar

Tijdens de bezwaarfase heeft de belanghebbende het recht op inzage in de op de zaak betrekking hebbende stukken (art. 7:4, lid 2 Awb). Voorwaarde is dat hij gebruik maakt van de gelegenheid om te worden gehoord (art. 7:4 jo art. 7:2). Hiervoor geldt in principe hetzelfde als hierboven voor de beroepsfase in de paragrafen 1.1 t/m 1.4 is vermeld.

Ook in de bezwaarfase moet de inspecteur duidelijk maken voor welke stukken hij een beroep op de geheimhouding doet (art. 7:4). Hierbij speelt ook de belangenafweging van par. 1.5. een rol.

Inzage in de op de zaak betrekking hebbende stukken in de bezwaarfase vindt voorafgaand aan het horen plaats. Tijdens het hoorgesprek moet de volledigheid van het dossier aan de orde worden gesteld. In het hoorverslag wordt opgenomen wat de visie van belanghebbende hierop is. Als belanghebbende van mening is dat het dossier niet volledig is, dan vindt overleg met een procesdeskundige of vta formeel recht plaats. De uitkomsten van dit overleg worden met belanghebbende gedeeld en aan het dossier toegevoegd.

Gaat belanghebbende in beroep tegen de uitspraak op bezwaar, dan vindt er altijd een extra check plaats op de volledigheid van het zaaksdossier. Er kunnen bijvoorbeeld nieuwe stukken zijn of het geschil kan uitgebreid of veranderd zijn. Het alsnog inbrengen van stukken wordt door de inspecteur/ontvanger toegelicht richting Rechtbank en belanghebbende.